

τεθῶσιν εἰς ἐνέργειαν οἱ πιέσεις, ἡ εἰρήνη, ἡ ἐξορία, αὐτὸς ὁ θάνατος, τότε κτεξινίσταται ἡ συνειδήσις καὶ αὐτῶν τῶν πρηνικωτέρων πολιτῶν ἐπιβαλλοῦσα εἰς αὐτοὺς ὡς ὑπέρτατον κηθῆκον τὴν καταργήσιν τῆς τυραννίης, καὶ οὕτως οἱ ἄνθρωποι οἱ τέως φιλήσυχροι καὶ ἀνεκτικῶς καθίστανται οἱ φροῦροι καὶ προασπισταὶ τῶν ἐλευθεριῶν.

Ἐν Σόφω.

Δ. ΜΑΡΙΝΟΣ

ΝΗΣΙΩΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΥΟ ΑΔΕΡΦΑΔΕΣ

Θές νὰ δῆς καὶ νὰ μάθης κόσμο; Πήγχινε στὸ χωριό. Ἐφημερίδα δὲ χρειάζεσαι ἐκεῖ. Καθίζεις μὲ τὴν πρώτη γριούλα στὸ πρῶτο κατώφλι, καὶ τὰ μαθύνεις ὅλα τὰ καινούρια. Δηλαδή ὅλα τὰ παλιά ποῦ τὰ λέμε καινούρια, μόνο καὶ μόνο γιατί δευτερώνονται καὶ τριτῶνονται καὶ χιλιώνονται.

Τέτοια μιά γριούλα ἀντάμωσα τίς προάλλες στὸ Στενοχώρι.

Τὴ ρώτηζα γιατί πολυφωανάζουσι στ' ἀντικρυνὸ τὸ σπιτάκι.

— Καὶ δὲν τὰ ξέρεις; μοῦ κάνει ἡ γριούλα. Μῆνες καὶ μῆνες τώρα. Εἶναι οἱ δύο ἀδερφάδες καὶ μαλλοτρῶγονται.

— Ἀδερφάδες! Ἀπ' ἄλλες μάννες μαθῆς;

— Ἀπὸ τὴν ἴδια τὴ μάνα κ' οἱ δύο τους, τὴν ἔρμη, ποῦ τὴν ἀγάπηχε ὁ Θεὸς καὶ τὴν πῆρε κοντὰ του, εἶναι τώρα χρόνος σωστός. Ὁ, τι τὴν πάντρεψε τὴ μεγαλύτερη τὴν Κατίγκω μὲ τὸ Θνασὸ τὸν Ξεφαντωτῆ. Μὰ νὰ ξέρης πῶς ἡ Κατίγκω ἢ μεγαλύτερη εἶναι καστανομάτα. Καστανομάτης, βλέπεις, καὶ ὁ Θνασὸς, ἴπως νὰ ταιριαζοῦν! Καὶ δὲν εἶναι τὰ μάτια μονάχα, ὅλα τους τὰ σουσούμια, ὅλα τους τὰ συνήθεια στὸ ἴδιο τὸ καλούπι χυμένα.

— Καὶ νὰ μὴ συμφωνοῦνε!

— Αὐτὸ δὲ μαθῆς! Καὶ δὲν τόμαθε ἀκόμα ἢ ἀφεντιὰ του αὐτοῦ ποῦ κοσμογυρίζεις, πῶς ἄσπρο καὶ ἄσπρο, κόκκινο καὶ κόκκινο δὲν πᾶνε, καὶ πῶς πρέπει νὰ τίς ἀλλάζης τίς θωριές γιὰ νὰρχουνται ταιριαστές; Ἐλα τώρα νὰ δῆς ἐσὺ. Ἡ ἄλλη ἢ ἀδερφή, ἢ Βασιλική, ποῦ φέγγει ὁ οὐρανὸς μὲς στὰ μάτια της, ἢ σείστρα κ' ἢ λυγίστρα ἐκείνη, ποῦ δὲν ἔχει μῆτε τὴν καλογνωμιὰ, μῆτε τὴν νοικοκυροσύνη τοῦ Θνασοῦ, γιατί αὐτὸς ἂν ἦταν καὶ Ξεφαντωτῆς ἄλλοτες, τὸν ἔκαμε τὸ στεφάνι λαμπαδα μονάχη, — τί τὰ θές, παιδάκι μου, σὰ νὰ ταιριαζοῦνε γαμπρὸς καὶ κουνιάδα! Ὁχι δὲ καὶ πῶς, — ἢ Παναγιὰ νὰ τοὺς φυλάη καὶ ἀπὸ τέτοια. Μὰ νὰ

ἐκεῖ ποῦ μαλλῶνει τὰν τρόγυνο γιὰ πηδῆμα ψύλλου, μιά οὐρανόπεγγη ματιά τῆς Βασιλικῆς τοῦ βχλσαμῶνει τὸ Θνασὸ. Τὰ βλέπει αὐτὰ ἢ Κατίγκω καὶ θερειεῖ. Κ' ὕστερὰ πιά, σὺν ξεκινήσῃ καὶ πάη ὁ Θνασὸς στὴ δουλειὰ του, καὶ μείνουν οἱ ἀδερφάδες μονάχες, ἀκούς αὐτὰ ποῦ ἀκούς.

Σὰ νὰ μὲ γαργάλιζαν τῆς γριούλας τὰ λόγια. Θὰ πῆς τὰ μεγαλῶνει σὺν τίς ἐφημερίδες καὶ αὐτὴ, συλλογίστηκα. Μὰ πάντα κατὶ πρέπει νὰ τρέχη. Μοῦ ἤρθε νὰ τὴν ξανρωτήσω καὶ ἄλλα, μὰ δὲν τὸ θάρρεψα καὶ πολὺ προεπύμενο. Σηκώθηκα λοιπὸν καὶ τραβήξα κατὰ τὴν Ἀγίρα.

Σὺν τέλειωσα τὰ ψόνια μου, κάθισα στὸν πάγκο τοῦ Μπαρμπα-Γιάννη νὰ δῶ δύο τρεῖς χωριανούς, καὶ νὰ μιλήσομε. Ἐκεῖ ποῦ μιλούσαμε, βρίσκω ἀφορμὴ καὶ ρωτῶ ποῦ δουλεύει ὁ Θνασὸς ὁ Ξεφαντωτῆς ἐκείνη τὴ μέρα.

— Κάτου στοῦ Γληγόρη τὸ περιβόλι, πῆγε σήμερα νὰ βολέψη τὸ μαγγανοπήγαδο, λέει ὁ Μπαρμπα-Γιάννης. Ἄν τοῦ θές τίποτις, τοῦ τὸ λέω ἐγὼ σὰ γυρίσῃ τὸ βράδυ.

— Ὁχι, παῦ καὶ τοῦε βρίσκω ἐγὼ.

Μοῦ ἤρθε ὄρεξη νὰ τοῦε δῶ καὶ ν' ἀνοιξῶ ὁμιλίαις μαζί του, ἴσως καὶ μάθω τίποτις βάρσανα του, καὶ ὄχι τόσο ἀπὸ χωριατικὴ ἀδικρισία, ἢ παλε ἀπὸ χριστιανικὴ προθυμία νὰ βοηθῶ ἢ μὲ συμβουλές ἢ μὲ παρηγοριές, — ὅσο ἀπὸ κατὶ, σὰ ψυχολογικὴ περιέργεια.

Πῆρα τὸ δρόμο τοῦ καιμποῦ. Χειμῶνας κκιρὸς, ἔρμα ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὀλόγυμνα, καὶ ἀνεμδαρμένα. Τὸ Μπαρμπα μῆνα, ἄλλο πρῶμα στὰ Περιβόλια. Ὁλο τὸ χωριὸ ἐκεῖ καταντάει, μάλιστα πρὸς τὸ βράδυ. Εἶναι κοντὰ καὶ ὁ γιολός.

Μῆτε τέταρτο τῆς ὥρας δὲ μοῦ πῆρ ὁ κατήφορος.

Εἶχα στὸ νοῦ μου νὰ μῶ ἴσια μέσα καὶ νὰρχινῶμαι μὲ τὸ χτίστη τὰ λόγια. Φτάνω στὴν Καλυδόπορτα, χώνουμαι μέσα. Σύνεργα γεματὴ ἢ Καλυδόπορτα λογιῆς λογιῆς. Τοῦ περιβολιοῦ, τοῦ χωραφιοῦ, ὡς καὶ τῆς ψυχρῆς. Ἐκεῖ ποῦ στέκουμουν καὶ τὰ ψιλοκοίταξα, ἀκούγω συντυχιὸ στὸ περιβόλι κατὰ τὸ πηγάδι, ὡς εἴκοσι βήματα μακριὰ. Μιὰ ἀντρίκια φωνὴ μὲ μιὰ γυναικῆσια.

Κοντοσταθῆκα. Ἰ Νάνοιξω καὶ τὴ δευτέρα τὴν πόρτα καὶ νὰ πάω ὀμπρός; Ἰ Νὰ γυρίσω πίσω;

Ἐκεῖ ποῦ συλλογιόμουν τὸ τί νὰ κάμω, ἀκούγω τὸ Θνασὸ καὶ λέει:

— Τί σοῦ κατέβηκε, μωρὴ Βασιλική, καὶ πρόβχλες τέτοια ὦρα, ποῦ δὲν εἶναι νὰ πῆς καὶ πῶς φέρνεις φαί;

— Ἐνοια σου, καὶ δὲ μὲ ξαναβλέπεις πιά τέτοιες ὦρες στὸν καιμποῦ ἀπολογιέται χαμηλὰ ἢ γυναικῆσια φωνή, ἢ φωνὴ τῆς Βασιλικῆς.

— Μωρή, τί έπαθες και μιλάς έτσι; Μπάς και μαλλώσατε πάλε; *Άμε στο καλό, κατημένη, κ' είσαι λωλή. Σου τό είπα και σου τό ξανάειπα, κάμε υπομονή μερικούς μήνες ακόμα, ώσπου να ξεκαθαριστούν οι λογαριασμοί τής μακαρίτισσας, κι όλα βολεύονται. Θάχης τό σπιτικό σου, . . . αϊ! . . . δε θα χαθούν κ' οι γαμπροί.

— Να μην τό σώσω, και να μην τό φτάζω! Ξεφωνίζει ή γυναικίσια φωνή. Κάλλιο εκεί που πηγαίνω, κι άς ρημάξουν ούλα!

— Μωρή κάτι συλλογιέσαι έσύ. Πές μου, τί έχεις;

— Τι νάχω! Τόν περιόδρομο μαθές έχω, που κανενού κακό δε γυρεύω, και μ' όλουνους κακιά γίνουμαι. Ρώτα τή γυναίκα σου, ποιά τήν είχε σαν τά δυό της μάτια, και ποιά τήν έχει στην καρδιά της ακόμα, κι άς τραγούμαστε νύχτα μέρα. . . .

Πνίγηκαν τά λόγια αυτά στάναρρουφητό.

— Και γιατί να τρώγεστε, σαν αγαπίεστε;

— *Έλα, που μου κάνεις και συ τόν άνήξερο, ξαναλέει ή Βασιλική με φωνή όχι τόσο τρεμάμενη τώρα. *Έλα, σά να μην τό ξέρης πώς ό,τι βουληθή ένας Θεός χίλιες μαννάδες δεν τό χαλνούν.

— Αϊ, και τί θές να κάμουμε τώρα; Να τή χωρίσω και να σε πάρω;

— Ό Χάρος να με πάρη, να γλυτώστε ούλοί σας. Και μήτ' ό Χάρος. Δεν τάποκοτώ να πεθάνω, και να μην τις συλλογιούμαι πια τις έρμες τις πικρες. Με τρώς με τά λόγια σου, και πάλε δεν πάει ή καρδιά μου. . . .

— Μωρή έλα στο νοϋ σου, βλογημένη, και πήγαινε σπίτι, να μη μάς δή και κανέναι, κ' έχουμε κι άλλα.

— Σπίτι μου τώρα κι' όμπρός είναι τό Μο-ναστήρι.

— Μά δε μου λές πώς στάλήθεια λωλάθη-κες; *Η μάς και γυρεύ' ή ράχη σου ξύλο;

— Ναί, ξύλο. Σκότωσέ με στο ξύλο να γλυτώσης. Να ξύλο και σκότωσέ με. Δεν κοιτάς; Τι να ζω πια και γώ τότες; Μου σώνει που-ζησα να τάκούσω κι' αυτό από τόν άντρα που αγάπησα.

Φωνή φοβερή μάνατρόμαξε τότες, του Θανα-σου ή φωνή.

— Μωρή στάσου, για τόνομα του Θεού!

Κι' ακούστηκε βρόντος βαθύς, σά νάπεσε όλος ό μάγγανος στο πηγάδι.

Χύμιξα μέσα άστραπή, κ' έτρεξα προς τό μέρος. Τό κοντόφαρδο πηγάδι γεμάτο ως μια όργυιά. Ό Θανατός δλόχλωμος κι' άγριεμένος πιάνουνταν από λιθάρια και κατέβαινε, νάπλώση χέρι κατά τό μέρος που ανάβραζαν ακόμα αριθ-μητες φουσκαλίδες.

— Πήδα μέσα, του κράζω, και τραβα την όξω!

Πετιέται ίσια μέσα ό Θανατός, και μετά δυό στιγμές ξεναφίνεται τραβώντας την από τό χέρι τήν κοπέλλα.

*Έσκυψα, και κρατώντας του μάγγανου τά ξύλα, τονε βόηθησα να ξαναβέη. Σκάλωσε και βγήκε με τή Βασιλική μισαποθκμένη.

Σαν τήν άνέβαζε κατόπι τόν άνήφορο μαζί με δυό τρεις άλλους χωριανούς ξεφυγισμένη, οδυσμένα τά γαλανά της τά μάτια, σωπα-σμένη για πάντα τό στοματάκι της, έσκανε στο κλάμα ό Θανατός ό Ξεφαντωτής.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΠΙΟΥ ΜΟΥ

Η ΑΙΕ ΝΥΝ ΚΑΙ ΑΛΛΟΤΕ

*Έάν ό Νορδάου, ό άπόστολος του έκφυλισμού, έγνώριζε τήν ζωοτεχνίαν, δεν άμφιβάλλω ότι θα έφευρεν ως πρώτιστον παράδειγμα έκφυλισμού, συνεπεία υπερβολικού πολιτισμού, τας αίτιας.

Σήμερον έχομεν μίαν γενεάν άνθρώπων τής τάξεως των έγγραμμάτων, των διανοητικώς έργαζομένων, των καθιστικών βίον διαγόντων ή των άεικινήτων πλουτοκνηγών των κυριολεκτι-κώς πυρεσσόντων εξ έπιχειρηματικότητας. Πάν-τοτε τούτων ό πυρέσσω και υπερβολικώς έργα-ζόμενος έγκέφαλος δεν είναι πλέον μέρος του σώματος, κοινωνικώς λειτουργούν, άλλ' υπερ-τροφικόν τι υπέρθερμον και άναίμικόν έναλλάξ και τά μάλα εύπαθές όργανον. *Ωχρια ή αντί-ληψις των συνήθων τέρψεων εις τοιούτους έγκε-φάλους. Αί άφελείς διασκεδάσεις, τά άσματα, οι χοροί, αι έκδρομαί εις τήν έξοχήν, ή σεληνο-φώτιστος θάλασσα, τό κελάδημα τής άηδόνας κατά τό πραινόν μυστηριώδες λυκόφως έντός όρο-σολούστου κοιλάδος, αι άκτίνες του ήλιου αι πίπτουσαι δειλώς δια μέσου του πρασίνου φυλ-λώματος έφ' ου κρέμονται εισέτι σταγόνες δρόσου σπινθηροβολούσαι. . . πάντα ταύτα ώχριωσι πρό τής έρωτήσεως, πώς πάει τό συναλλάγμα, τί γίνονται αι μετοχαί του σιδηροδρόμου, πρέπει ή κολοκύνθη εις τόν πληθυντικόν αριθμόν να γρα-φεται με όξειαν ή με περισπωμένην κτλ. *Ωχρια δε περιπίπτουσα εις νάρκην ή ξεθωριάζει έκτρε-πομένη εις άηθείς άποχρώσεις, ή τόσον φυσική όσον και δικαιολογημένη άπόλαυσις των φυσικών και νομίμων ήδονών. Και όταν ή όρμη αυτη εκλείψη ή παρεκτρέπεται εις παντοίας κατα-χρήσεις κατά τόν νευρικόν τουτον αιώνα, υπο-σκάπτεται ή ύπαρξις τής οικογενείας, και όταν μάς εγκαταλείψουν οι έρέστιαί θεοί, ή λέξις πα-τρεις καθίσταται πλέον δυσκατάληπτος, και ό